

TISZÁNTUL

HAJDU-, SZABOLCS-, SZATMÁR- ÉS BEREGRVARMEGYÉK FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Prónay Pál

Szent István napján Prónay Pál összehívta a nyugatmagyarországi főkelőket. Az összejövetel lefolyásáról a „Magyarság” részletes tudósítást közölt.

Vizsgálva a nyugatmagyarországi eseményekre — helyeseljük, ha Prónay Pál összehívja azokat, akik a trianoni diktátummal szembe mertek szállni s nekünk Nyugatmagyarország egy részét visszazerezték. Lehet bárkinek bármi kritikája Prónay Pál szerepléséről, az azonban, amit Nyugatmagyarországon ő és társai cselekedtek, föltétlenül értékes, ezt még személyes ellene, gróf Csáky volt honvédelmi miniszter is elismerte a bíróság előtt.

Prónay Pál és társai között előjött a magyar betegség: a széthuzas s ma Prónay Pál egy csomó, ellene irányított akciónak az áldozata. Erezzük, hogy igaza van, de az alaki szabályok között igazságát nehezen tudhatja megtalálni. Sokan szeretnék, hogy Prónay Pál nyugatmagyarországi érdemeiért az ellene indított akciónak hátrányos következményei végre megszűnjene. Több független kisgazdapárti képviselő tett is ily irányban lépéseket.

Mert Prónay Pál tagja a Független Kisgazdapártnak. A tömegi magyar erőkn keresztül a magyar nép érett és szabadon megnyilvánítható akarata megfontolásra akarja ő is bizni a nemzet jövő sorsát.

Prónay Pálról tudjuk, hogy izzó-igéretig magya ember, neki könnyű volna a szélsőséges, ferde irányu mozgalmat levezetnie és a jobboldali elgondolásokat egészséges alapokra fektetnie.

Prónay Pálnak ugyanis igaza van. Nem vallás szempontjából kell elbírálni a kérdéseket s Szent István király országát sem lehet csak úgy emlegetni, hogy itt az idegen származásuk tömege fivöltsé folyton a magyar faj védelmét. A magyar faj, a magyar nép, amely erősödésre és védelemre szorul, első sorban itt belül. Vissza kell adni számára az akarata lehetőségét. — Nincs jobb oldal, nincs bal oldal, de van magyar oldal.

Ha nézzük, hogy a politikai és közhatalmak kinek a kezében vannak, azt kell látnunk, hogy az ő magyar réteg háttérbe van szorítva, a régi magyar faji magyarságnak nincs meg a számához és nemzeti munkában való részvételéhez a megfelelő jussa.

Tul éles nemzeti propagandája van egyik oldalon, amely csak a zsidó nagytőkét látja s az ellenkiván harcolni, de elfelejti, hogy ma az idegen származásuk a régi ma-

Élet, vagy halál?

Irta: Dr. Görgey Márton

A nagy világégés után a képtelen hazudások és becsapások révén megszületett „világbékét” nagy veszedelem fenyegeti. — Borotva élen tácol a háború és a béke kérdése s ezzel együtt a „győzők” örökérvényűnek tervezett és kikikáltott fércmunkája.

Az 1914. évben, illetve kevéssel azelőtt megjelent az égen az üstökös és a bel- és külpolitikai titkos rugókat nem ismerő széles néptömeg száján mindjárt szárnyra kelt a közeli háború hire.

Az idén is meglátogatott bennünket egy üstökös. Földgömbünkön hol itt, hol ott dördülnek el az ágyuk. Az egész világ lázasan készülődik a háborúra. Anglia 40 milliárdot fordít fegyverkezési célokra, többet, mint amennyit a magyar államvagyon szőröstől-bőröstől együtt kitesz és ebben a lázas iramban lemaradni senki sem akar.

Az eljövendő háborúból — a jelek szerint — csonkahazánk sem huzhatja ki magát. Mi ránk vonatkozóan az a kérdés veti előre árnyékát, hogy ki lesz hát a Kárpátok medencéje? Miénk lesz-e, a magyaroké, akik ezer esztendőn keresztül annyi véréldozat árán és olvan sok viszály után is megtudtuk tartani őseink örökét, vagy pedig a véstes gyengeség, amely elhatalmosodott rajtunk, képtelenné tesz bennünket minden további önálló és független életre.

gyarok rovására szintén tért nyernek országunkban. Tessék bemeni bármely közintézménybe, úgy van ez.

Nem is csak a gazdasági életben van így — melyre szívesen szeretnek nyilas oldalról rámutatni — de így van ez az összes állami intézményekben, így van ez a politikusok között is. A régi tőzsgyökerez magyar sarj maga csendes, türelmes, de talpig becsületes, közvetlen sajátosságaival, vajmi kevéssé érvényesül közéletünkben.

A vallás, a származás alapján való különbség-tétel kétségtelenül nem helyes s a magyar összefogás szempontjából nem indokolt, de viszont lehetetlen az, hogy észre ne vegyük akármennyire a homokba dugjuk a fejünket, hogy a régi magyarok mindig kevesebb súlyt képviselnek a magyar életben. Itt hiányzik az öntudat, a világos látás és a célra való törekvés, amit meglátunk és észreve-

Történelmünknek lapjai arról vesznek tanubizonyságot, hogy mindakkor, amidőn a magyar nemzetnek minden társadalmi rétege abban a biztos tudatban volt, hogy becsületes, tisztességes munkája után megélhetése és családjának fenntartása biztosítva van s az államhatalom megvédi a leggyengébbet, a legelesettebbet is a hatalmasoknak elnyomása, erőszakoskodása és kiuzsorázása ellen és amikor mindenki azt látta, hogy a bűnözők, legyenek azok bár magas rangban is, elveszik méltó büntetésüket, akkor hazánk virágzó, gazdag s kifelé erőt mutató hatalmas ország volt. De mutatják történelmünknek lapjai azt is, hogy mindakkor, amidőn kevés számú hatalmas ember elnyomta, kiuzsorázta és szabadságától megfosztotta a nagy tömegeket, akkor nagy katasztrófák szakadtak a nemzet nyakába. Mátyás királyt nem hiába nevezte a magyar nép igazságosnak, halála után viszont az elhatalmasodott főnemesség Mátyás király alkotásait megsemmisítve, kevés számban, szám szerint 25-en vették birtokukba az ország jobbagyirtokának csaknem a felét s súlyesztették rabszolgasorba az ország lakosságának 9/10 ed részét, amivel aztán hazánk honvédelmét alapjában rendítették meg.

Minden tisztán látó és elfogulatlanul ítélő ember láthatja, hogy a mostani állapot veszedelmesen

szünk nemcsak a tőke birtokosainál, de észrevevünk a politikai és gazdasági élet minden szereplőjénél.

A Basch korszakban bejött idegen családok sarjai ma már jó magyarok, nem is vonjuk kétségbe hazafiasságukat. Van bennük oly erős összetartás, amit lehetetlen meg nem látnunk, hogy ma már sokan helyezkednek az élre és diktálni akarnak, pedig ott van az a sok sok ezer fiatal magyar fiú, akirek apái és ősei az áldozatok légióját tudják felmutatni mégis a tőzsgyökerez magyar elem szorul folytonosan háttérbe.

A sorsa olyan, mint Prónay Pálé. Mikor baj volt, elől volt a fronton, most pedig nagyon is hátul van. S azt látjuk, hogy a nemzeti gondolat tulzó sovinsztái rendszeren nem a régi magyar sarjából kerültek ki, s ez a tulzó sovinizmus kacérkodik idegen alkotásokkal, idegen imperialista törek-

hasonlít a Mohácsot előidéző állapotokhoz. Országunk területének csaknem egyharmadát 1242 család, illetve javadalmas tartja a kezében. Nagybirtokos és nagytőkés a lakosságnak 0,6 százaléka, és az ország jövedelmének 20 százalékát élvezi. Nincsen ennek a kerek világnak még egy másik, magát civilizáltnak tartó állama, ahol a mezőgazdasági népességnek 83 százaléka, családtagokkal együtt 3 millió, hétszáz ezer fajmagyar paraszt, az egész magyar társadalom 43 százaléka az agrárproletárság bizonytalan, jövőtlen teljes nemzeti megsemmisülést előidézhető helyzetében volna, mint nálunk. Mig országunkban 295 egyének van milliós vagyona, addig a hárommillió hétszáz ezer proletár magyar évente megkeres aratásból, mas munkából, részes földhozadékokból és állattartásból évente 302 pengőt, amelyből az adó levonása után marad a nagy létszámu, sokszor 5—6 gyermeket számláló családnak naponként 76 fillér élelemre s ruházatra.

Ez az állapot a nagy magyar tömegeknek s ezzel együtt a magyar nemzetnek véstes elgyengülésére vezet.

Nagyon helyesen jegyezte meg egyik közéleti nagyságunk, hogy a magyarság a lét és a nemlét harcát vivja trianoni maradékföldjén és hogy csak belül erős nemzet viheti győzelemre a harcot, mert

vésekkel.

Prónay Pál, aki valamikor parancsoláshoz szokott ember volt, s ma át van hatva attól, hogy alkotmányos élet, s a történelmi alkotmány fejlődésének további biztosítása nélkül nincs magyar előrehaladás.

Nagyon jó volna összekovácsolni azokat a régi magyar sarjakat is, akik a társadalmi mozgalmak útján lefele sülyednek nem azért, mert képességük hátrányosabb volna, nem azért, mert dolgozni, cselekedni, munkálkodni nem akarnának, hanem mert István király vendégszeretettel engedik előre tolni azokat, akik öntudatosan, egymást támogatva, váltva a maguk speciális érdekeik előmozdítása érdekében tulzóttan poentirozzák ki a magyar elgondolásokat, s összefogva és ennek jegyében éppen azt a régi magyar elemet szoritják ki mindenünnen, amelyért állítólag harcolnak.

erős nép erős nemzet, gyenge, sorvadó nép a nemzet halálát jelenti. A Kárpátok medencéjében csak ugymaradhatunk meg, ha belsőleg megerősödünk. Országunk kormánya józsa szólnak beszédében felreérthetetlenül mutatott arra, hogy nehéz politikai és földrajzi helyzetünkben szegényen nem állhatunk meg és ezért nem engedhetjük, hogy a falt nép elsorvadjon.

Belső megerősödésünk csak egyféleképpen lehetséges: fel kell emelni, életképessé, földjének rögehez és hazájához ragaszkodóvá kell tenni, az idegenek bürokráciája és kapitalizmusa alá, de saját hazájában is kisebbségbe szorított közel négy-millió pusztuló, sorvadó fajmagyar tömeget és pedig minél hamarabb, hogy ha bármikor út is az óra, az egymásra talált s egymásban csak testvért látó, immár egységes magyar társadalom minden külső és belső ellenség ellen sikerrel felvehesse a harcot.

Ez pedig csak a becsület, radikális földbirtokrendezés révén lesz lehetséges.

Hol csurog vékonyan?

Az elmúlt gazdasági év erősen változó reményeket keltett. A nehéz ősz sötét színekben ecsetelte a jövőt, a kedvező tavasz azonban ismét nagy reményeket fakasztott. Ahol nem állt a víz, ott gyönyörű volt a termés, szép volt a kalászosok sása, üde és haragos zöld. — joggal számított ily vetések birtokosa jó, sőt kitűnő termésre, szemre ekkor igazán elsőrangú is volt minden.

De csak szemre! Mert a dus levelet nem jelent mindig dus szemtermést. Most is úgy volt. Biztos jó termés tudatával járultak a cséplőgépek elé, de abból bizony igen sok helyütt csak vékonyan csurgott. — S érdekes, éppen ott, ahol a földet kővének ismerik, ott érte a gazdákat a nagy csalódás.

Lapunk hasábjai nem alkalmassak arra, hogy ezt a látszólag furcsa jelenséget hosszasan magyarázzuk, de felkérjük e sor szíves olvasóját, elmélkedjék rajta, nem a talaj tápanyagokban való kiegyensúlyozottsága okozta-e ezt a szerencsére nem túl nagy bajt? Valószínű, hogy a sok csapadék, a nitrogénben bő talajok erős tavasz fejlődésbe hozták a kalászosokat de azok érés idején már nem kaptak elegendő táplálékot, különösen foszforsavat, így nagy volt a növények zöldje, de vékony a mag.

Ismeretes, hogy a nitrogén elsősorban az u. n. vegetatív, mondjuk: zöld részekre hat kedvezően; a foszforsav, de a kálium is, inkább az u. n. generatív, vagyis szaporító szervekre, tehát magra. Arra kell gondolnunk, hogy ezidén a kalászosok főképp azért nem fizettek csépléskor, mert foszfortáplálékban szűkölködtek.

Ne vessünk kalászosot frissen istállótrágyázott földbe, vagy egyébként buja talajba, vagy igyekezzünk foszforsavas műtrágya adagolásával a bujaságot ellensúlyozni.

A nitrogén a talaj szalonnája, a foszfor a kenyere. Kenyér nélkül éve a szalonnát, elrontjuk a gyomrunkat.

DEUTSCH-NYOMDA
Debrecen, Piac ucca 77
TELEFONSZÁMA

21-97

Panasz báró Vay László kinevezése ellen

Mint ismeretes, báró Vay László volt főispánnak földművelésügyi államtitkárrá történt kinevezését több debreceni polgár a Közigazgatási Biróságnál megpanaszolta.

A Közigazgatási Biróság most küldte le érdekes végzését ebben az ügyben, amit minden kommentár nélkül közlünk le olvasóinknak.

1603. szám—1937. K. A Magyar Szent Korona nevében a magyar királyi közigazgatási bíróság a báró Vay Lászlónak, Hajdúvár megye és Debrecen sz. kir. város főispánjának m. kir. földművelésügyi minisztériumi államtitkárrá történt kinevezése tárgyában Karsai Antal debreceni lakos és társai által beadott panaszt 1937. évi április hó 27. ik napján tartott nyílt város ülésben az 1896. évi XVI. t. c. 131. szakasza alapján tárgyalás alá vette és a következőképen végzett:

A m. kir. közigazgatási bíróság a panasz tárgyában hatáskörét nem állapítja meg és a panaszt visszautasítja.

Indokok: A panaszlók, közvetlenül a m. kir. közigazgatási bírósághoz beadott panaszukban sérelmet tárgyavá teszik azt, hogy báró Vay László Hajdúvármegye és Debrecen sz. kir. város főispánja a m. kir. földművelésügyi minisztériumhoz államtitkárrá nevezetett ki annak ellenére, hogy az előirt törvényes képzettség birtokában nincs; panaszkerelmük pedig oda iránvul, hogy a bíróság báró Vay László államtitkári kinevezésével kapcsolatosan a panaszban előadottakat vizsgálja meg és megfelelően intézkedjék.

A kinevezéshez kötött közszolgálati állások közül egyedül az 1896: XXVI. t. c. 40. §-ában felsorolt és főispáni kinevezés alá eső egyes önkormányzati tisztviselői állások betöltése tárgyában van biztosítva a m. kir. közigazgatási bíróság hatáskörébe, még pedig abban a vitássá tett kérdésben, hogy a kinevezettnek meg van-e a törvényszerű minősítése.

Ellenben sem az 1896: XXVI. t. c. sem más törvényes jogszabály nem biztosít az e bíróság előtt érvényesíthető panaszjogot az állami tisztviselők kinevezése — s általában az állami közszolgálati viszony létesítése terén.

Mint hogy a m. kir. közigazgatási bíróság előtti eljárásnak csak a törvényekben, illetőleg minisztertanácsi határozat alapján kibocsátott miniszteri rendeletekben kimerítően (taxative) felsorolt ügyekben van helye és mint hogy a bíróságnak ily módon meghatározott hatáskörét — az 1896: XXVI. t. c. 19. §-a értelmében — a törvény és joghasonlóság alkalmazásával sem lehet kiterjeszteni: a most panasz tárgyává tett ügyben a bíróság hatáskörét meg kellett tagadni.

A bíróság a határozat két példányát a panaszbeadvánnyal és mellékleteivel együtt a m. kir. földművelésügyi miniszternek azzal a megkereséssel küldi meg, hogy a határozatnak egyik példányát a panaszosnak kézbesítse.

Kelt Budapesten, a magyar királyi közigazgatási bíróságnak 1937. évi április hó 27. napján tartott üléséből. Dr. Puky Endre elnök. Dr. Balás Cornél előadó.

napokban érkezett meg s a Kör vezetősége máris megkezdte országos szervezkedését. Belépési felhívásokat bocsátott ki s erejéhez mérten mindent elkövet, hogy az ország különböző részein élő hasonló gondolkodású független polgárait egy táborba gyűjtse.

A Debreceni Függetlenségi Kör egyetlen célja a 48-as eszmék s a Kossuth-i gondolatok ápolása és továbbfejlesztése. Ezuton is felhívjuk a független érzelmű magyar polgárok figyelmét ez országos jelentőségű mozgalomra azzal, hogy igyekezzenek mielőbb Kossuth zászlaja alatt tömörülni, mert ha valaha volt, úgy ma igazán nagy szükség van erre az összetetősítésre.

Utójáték a kemecsei választáshoz

Emlékeztet, hogy az Oros és Nyirpazony községek határában lévő ügyészszéki bérlet kisbérelőinek birtokbábelhelyezését a kemecsei választás alatt nem hajtották végre, nyilván azzal a céllal, hogy a szegény kisgazdákat a kormányjelöltre való szavazásra kényszerítsék. Dr. Lipták László a Független Kisgazdapárt képviselőjelöltje táviratilag követelte akkor a földművelésügyi minisztériumtól e sérelem orvosolását. Meg is érkezett a minisztérium utasítása, csodálatosképpen mégis a választás utánra marad a kisbérlok birtokbábelhelyezése. S mi történt a választás után? Hét nyirpazonyi kisbérlok, akit már hónapokkal előbb elfogadtak s akinek az összekuporgatott pénzét is átvette már bérösszeg fejében a bérbeadó, most augusztus 27-én, tehát öt napal a szavazás után arról értesítették, hogy nem kapnak bérletet s befizetett pénzük „rendelkezésükre áll”. Természetes kivétel nélkül kisgazdapárti szavazók, sőt mind a heten hadviselt, többgyermekes családapák. A kétségbeesett kisgazdák persze azonnal dr. Lipták Lászlóhoz fordultak orvoslásért, akinek a földművelésügyi minisztérium részéről Marschall államtitkár és Marton miniszteri tanácsos nemcsak haladéktalan jóvátételt ígértek, hanem szigorú vizsgálatot is annak a megállapítására, hogy kit terhel a felelősség ezért a magyar mezőgazdaság érdekeit súlyosan sértő eljárásért, amely pártpolitikai célok kedvéért kérésztezi a földművelésügyi minisztérium munkáját és belegázol a föld népének legerősebb létérdekeibe. A kemecsei nép ebből a példából is láthatja, hogy nincsen egyedül, mert a Független Kisgazdapárt és jelöltje minden sérelmükben támaszt nyújtanak az elesett falusi népnek.

Magyar szénre és fára kitűnő a salgótarjáni

„LUNA” tűzhely és
„KALOR” kályha

Főlerakat:

Sesztina Lajos
vasnagykereskedés

A Debreceni Függetlenségi Kör átszervezése

A Debreceni Függetlenségi Kör — mint az köztudomású — Kossuth Lajos kivánságára alapították 1876-ban Debrecen város független érzelmű polgárai. Ezidőtájt országsszerte egyre-másra szervezték a Függetlenségi Köröket s ezekben tömörítették a független érzelmű magyar polgárokat.

A világháború s az azt követő gyászos emlékeztető forradalmak után e körök csaknem kivétel nélkül — különböző okokból — feloszlottak és teljesen megszűntek, vagy átalakultak gazdakorré. Olvasókörökké, stb. E feloszlások

és átalakítások körül — tagadhatatlanul — bizonyos „felsőbb nyomás” is érvényesült. E megszűnt függetlenségi körök szinte pótolhatatlan irt hagytak maguk után. Ez irt kívánta kitölteni a Debreceni Függetlenségi Kör vezetősége, amikor kívülről jövő kívánalmaknak is engedve, alapszabályait belügyminiszteri jóváhagyással olyképp módosította, hogy annak a jövőben nemcsak a Debrecenben, hanem az ország bármely részében lakó magyar állampolgár is tagja lehet.

A belügyminiszteri jóváhagyás a

